

Tuatha Dé Danann

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **Tuatha Dé Danann** („Danu istennő népe”) az ír és a skót mitológia népe, a Lebor Gabála Érenn („Hódítások könyve”) című középkori kézirat szerint Írország ötödik meghódítói. Valószínűleg tagjai lehettek a goidel kelta írek istenei, a keresztény kéziratok szerzői azonban a vallásos jellegű elemeket lefosztották személyükről és inkább mint hősökről és királyokról emlékeztek meg róluk.

A 12. századi leinsteri könyv egyik versének szerzője felsorol sok Tuatha Dé alakot, de a végén megjegyzi: „*bár (a szerző) felsorolja, de nem imádja őket*”. Kalandjaikról az ír mitológiai ciklus legendái számolnak be.

Bár a róluk szóló történetek papírra vetésekor már nem gondolták őket istennek, Goibniu (kovácsisten), Creidhne (a bronzműves) és Luchta (az ácsisten) úgy szerepelnek, mint *Trí Dé Dána*, azaz „a mesterségek három istene”. A Dagda nevét a középkori szövegek úgy értelmezik: „a jó isten”. Az is jelzi, hogy eredetileg isteneknek gondolták őket, hogy például Lugh Lámfhota, Mórrígan, Aengus és Manannan mac Lir olyan történetekben is megjelennek, amelyek évszázadokkal a Tuatha Dé Danann eltűnése után játszódnak. A kelta világban számos olyan isten van, akik a Tuatha Dé alakjaival párhuzamosak: Nuada megfelel a brit Nodens istennek, Lugh Lámfhota a pán-kelta Lughusnak, Tuireann a gall Taranis rokona, Ogma Ogmiosé, Badb Catuboduáé.

Tartalomjegyzék

Történetük a legendák szerint

A Tuatha Dé négy kincse

Tuatha Dé nagykirályok

A Tuatha Dé leszármazásfa

A népszerű kultúrában

Külső hivatkozások

Történetük a legendák szerint

A Lebor Gabála szerint a Tuatha Dé Danann a mai Görögország területéről származik. Később azonban északra vándoroltak, ahol négy mesebeli városban telepedtek le. Ezek: Falias, Gorias, Murias és Finias ahol okkult tudásra és képességekre tettek szert. Május 1. körül (a mai Beltaine ünnep napja) érkeztek Írországba sötét felhők hátán, de a későbbi változatok ezt úgy módosítják, hogy érkezésükkor felégették hajóikat és a felhők ezek füstjéből keletkeztek. 37 évvel a Fir Bolg nép („a zsákosok”) Írországba jövétele után, és 297 évvel az ír-gaelek érkezése előtt léptek partra Írországba.

Királyuk, Nuada Airgetlám vezetésével a sziget nyugati partján megvívta az első magh tuiredhi (Moytura) csatát, amelyben legyőzték a sziget korábbi lakóit, a Fir Bolg népet. Nuada a csatában elvesztette fél karját, ezért le kellett mondania a királyságról (mivel abban a korban testi fogyatékkal nem lehetett valaki király). Utóda a félig fomori Bres lett, aki azonban zsarnoknak bizonyult. Ekkor Dian Cécht, druida, ezüstből kart

csinált Nuada számára (az *Airgetlám* jelentése: *ezüstkezű*), aki így újra elfoglalta a helyét a trónon és innentől az Ezüstkezű Nuada nevet viselte. Nuada elégedetlen volt az ezüsből való kézzel, ezért Dian Cécht fiához, Miachhoz fordult, aki húsból és vérből való új kezét adott neki. Dian Cécht féltékenységében fia gyilkosa lett.

Nuada visszatérése után Bres fomori rokonaihoz fordult segítségért. Ezután vívta meg a Tuatha Dé a második magh tuiredhi csatát, ezúttal a fomorik ellen. Nuadát megölte a fomori király Balor mérgező szeme, de Balorral végzett Lugh, aki Nuada örökébe lépett.

A harmadik csatát a hódítók következő hulláma a Míl fiai nevű nép ellen vívták, akik az Ibériai-félsziget északnyugati részéből (a mai Galíciából és Észak-Portugáliából) érkeztek, Míl Espáine leszármazottai voltak és a goidel keltákkal azonosítják őket. Míl fiai három Tuatha Dé istennővel találkoztak, Ériuval, Banbával és Fódlával, akik azt kérték, hogy róluk nevezzék el a szigetet. Banba és Fódla kérését Míl fiai elutasították, de Ériu nevéből ered a sziget mai ír neve (Éire). Írországra költői névként a későbbiekben mégis gyakran használták a Banba és a Fódla neveket is.

Férjeik, Mac Cuill, Mac Cécht és Mac Gréine, akik ebben az időben Tuatha Dé királyok voltak, háromnapos békét kértek, ami alatt a mílítáknak a parttól „kilenc hullám” távolságra kellett horgonyozniuk. Míl fiai beleegyeztek, a Tuatha Dé pedig mágikus vihart támasztott, hogy ezzel űzze el őket. A mílita költő, Amergin azonban versével lecsendesítette a tengert, népe partra szállt és Tailtiuánál legyőzték a Tuatha Dé hadát. A győzelem után Amergint kérték meg, hogy ossza fel a földet a Tuatha Dé Danann és a mílitaik közt, ő pedig ravaszul a föld feletti részt adta Míl fiainak és a föld alattit a Tuatha Dének. A Dagda ezért a sidhek birodalmába, a föld alá vezette a Tuatha Dé Danannt.

Még a föld felett élve a Tuatha Dé Danann Carman boszorkány és három fia ellen is harcolt, akik meg akarták hódítani a szigetet, és le is győzték őket. A legendák szerint a Tuatha Dé hozta Írországra a kétlovas harci szekeret és a druidákat.

A Tuatha Dé négy kincse

Az ír szigetre érkező Tuatha Dé Danann négy mágikus kincset hozott magával. Ezek:

- Lia Fáil, a Végzet Köve
- Claíomh Solais, a Fény Kardja (vagy Nuada kardja)
- Lugh lándzsája
- Dagda üstje.

Tuatha Dé nagykirályok

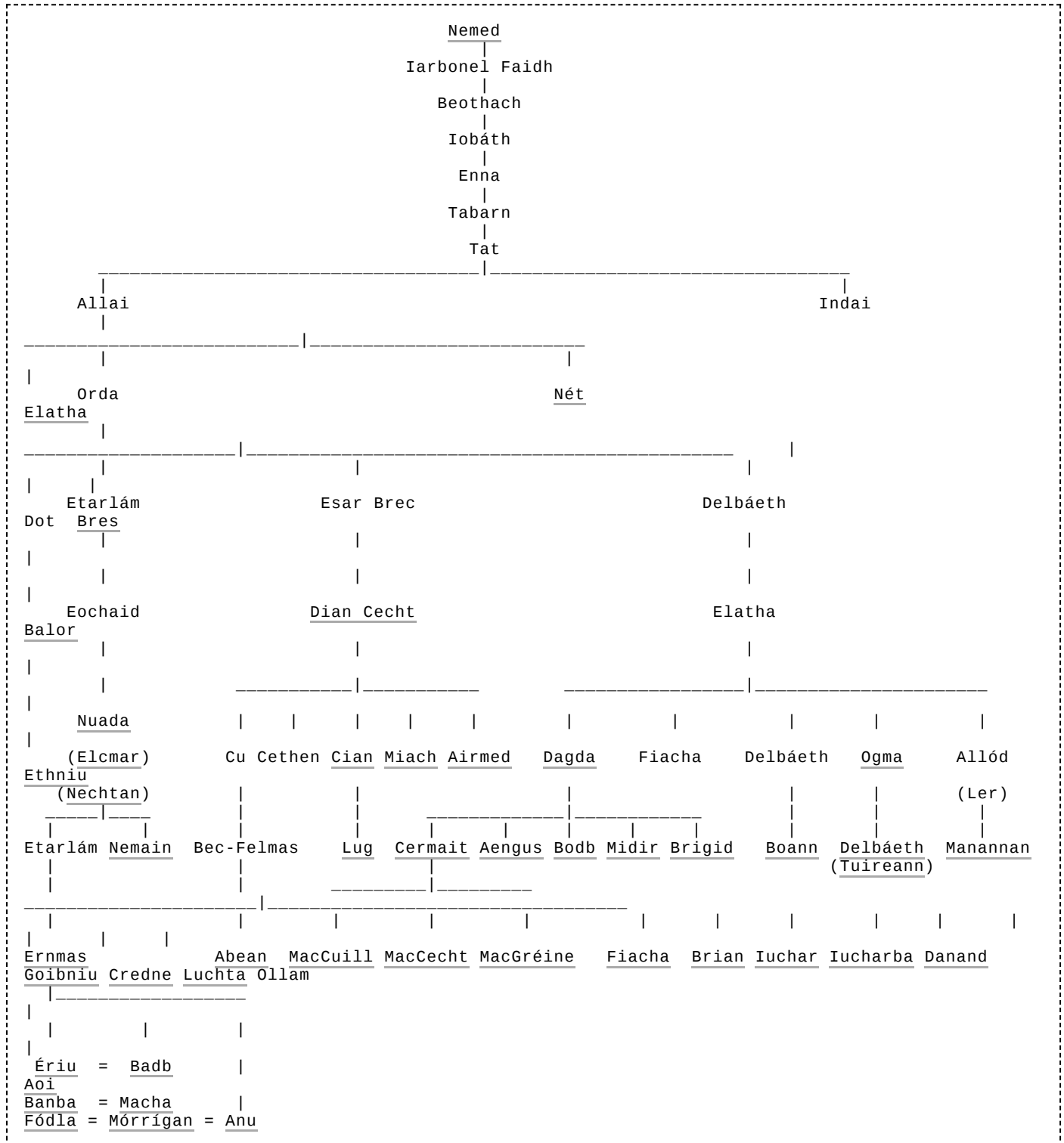

NMÉ: a Négy mester évkönyve kronológiája; *FFE*: kronológia Seathrún Céitinn (Geoffrey Keating) *Forus Feasa ar Erinn* ("Az Írországról szóló tudás alapjai") alapján:

- Bres *NMÉ* Kr. e. 1897 – Kr. e. 1890; *FFE* Kr. e. 1477 – Kr. e. 1470
- Nuada *NMÉ* Kr. e. 1890 – Kr. e. 1870; *FFE* Kr. e. 1470 – Kr. e. 1447
- Lugh *NMÉ* Kr. e. 1870 – Kr. e. 1830; *FFE* Kr. e. 1447 – Kr. e. 1407
- Eochaid Ollathair *AFM* Kr. e. 1830 – Kr. e. 1750; *FFE* Kr. e. 1407- Kr. e. 1337
- Delbáeth *NMÉ* Kr. e. 1750 – Kr. e. 1740; *FFE* Kr. e. 1337 -Kr. e. 1327
- Fiacha *NMÉ* Kr. e. 1740 – Kr. e. 1730; *FFE* Kr. e. 1327 – Kr. e. 1317
- Mac Cuill, Mac Cecht és Mac Gréine *NMÉ* Kr. e. 1730 – Kr. e. 1700; *FFE* Kr. e. 1317 – Kr. e. 1287

A Tuatha Dé leszärmazásfa

A leszärmazástábla alapja a Seathrón Céitinn és a Lebor Gabála Érenn genealógiái és a Cath Maige Tuireadh utalásai. Nem tisztázott, vajon az Elatha és Delbáeth nevű szereplők különböző alakok, vagy ugyanazon alak különböző genealógiai hagyományairól van szó. Egyes fomorik, mint Elatha vagy Balor közeli rokonságban állnak a Tuatha Dével.

Más Tuatha Dé személyek:

- Abartach
- Beag

- [Bechuille](#)
- [Brea](#)
- [Fand](#)

A népszerű kultúrában

Külső hivatkozások

Angol nyelvű hivatkozások:

- [Encyclopedia Mythica article on the Tuatha Dé Danann \(https://web.archive.org/web/20070608125731/http://www.pantheon.org/articles/t/tuatha_de_danann.html\)](https://web.archive.org/web/20070608125731/http://www.pantheon.org/articles/t/tuatha_de_danann.html)
- [Timeless Myths article on the Tuatha Dé Danann \(http://www.timelessmyths.com/celtic/danann.html\)](http://www.timelessmyths.com/celtic/danann.html)

Magyar nyelvű hivatkozások:

- [A Hódítások Könyve: a hat honfoglalás \(https://web.archive.org/web/20070717081616/http://ttt.web.hu/gyujtemenyek/cikkek/regi/Keltak/Hoditasok%20konyve.htm\)](https://web.archive.org/web/20070717081616/http://ttt.web.hu/gyujtemenyek/cikkek/regi/Keltak/Hoditasok%20konyve.htm)
- [Írország Aranykora \(https://web.archive.org/web/20070504151300/http://www.gamestar.hu/forum/lofiversion/index.php/t10109.html\)](https://web.archive.org/web/20070504151300/http://www.gamestar.hu/forum/lofiversion/index.php/t10109.html)
- [James MacKillop: Kelta mítoszok és legendák. General Press Kiadó, Bp., 2006. ISBN 963-9598-83-6](#)

A lap eredeti címe: „https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Tuatha_Dé_Danann&oldid=20612804”

A lap utolsó módosítása: 2018. november 10., 08:31

A lap szövege Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 licenc alatt van; egyes esetekben más módon is felhasználható. Részletekért lásd a felhasználási feltételeket.